

JEROEN WINDMEIJER

HET TEKEN VAN
HET BROOD

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2026 Jeroen Windmeijer

Omslagontwerp: Villa Grafica

Omslagbeeld: © Shutterstock

Foto auteur: © Eelje Colmjon

Zetwerk: Mat-Zet B.V.

Druk: ScandBook Nørhaven, Denemarken, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 2232 1

ISBN 978 94 027 7872 4 (e-book)

NUR 305

Eerste druk oktober 2026

Dit boek is verschenen ter gelegenheid van het zeshonderdjarige bestaan van Diaconaal Centrum De Bakkerij.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.

* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Elk ongeoorloofd gebruik van deze publicatie om generatieve kunstmatige-intelligentietechnologieën (AI-technologieën) te trainen is uitdrukkelijk verboden. De exclusieve rechten van de auteur en de uitgever worden hierbij niet beperkt. HarperCollins maakt tevens gebruik van de rechten onder Artikel 4(3) van de Digital Single Market Directive 2019/79 en het uitvoeren van tekst- en datamining op deze publicatie is niet toegestaan.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

Proloog

3 juni 1848

De regentenkamer van het Huiszittenhuis aan de Oude Rijn was gevuld met mannen die gewend waren hun conflicten met woorden uit te vechten in plaats van met hun vuisten. Aan de ene kant stonden bestuurders, hoogleraren, predikanten, fabrikanten en wethouders dicht opeengepakt tussen de zware eikenhouten meubels.

De burgemeester van Leiden zette een stap naar voren. 'Voor de laatste maal verzoek ik u de kamer te verlaten.'

Niemand bewoog.

Aan de andere kant stonden de voorgangers en vertegenwoordigers van de kerkenraad schouder aan schouder opgesteld. Hun gezichten waren rood van verontwaardiging. Achter hen hing het portret van een oude regent, die de gebeurtenissen met geschilderde onverstoorbaarheid leek gade te slaan. 'Dit gebouw is niet van de stad,' zei een van de diakenen. 'U hebt hier niets te bevelen.'

Een instemmend gemompel steeg op.

De burgervader keek naar de stadsveldwachters die bij de deur stonden te wachten. 'Als u niet weggaat, laat u mij geen keuze,' sprak hij met hoorbare spijt in zijn stem.

'Dit is een grof schandaal!' riep een van de voorgangers.

De spanning, maandenlang opgebouwd in vergaderingen, brieven en rechtsgeleerde betogen, ontladde zich in een fractie van een seconde. Een vuist schoot naar voren. Mannen struikelden tegen elkaar aan. Stoelen vielen om. De tafel kantelde. Een veldwachter probeerde zich een weg door de menigte te banen, maar werd meegesleurd in de chaos. Predikanten verloren hun waardigheid,

hoogleraren hun zelfbeheersing en bestuurders hun gevoel voor decorum.

‘Terug!’

‘Laat los!’

‘Schande!’

Het geroep galmde tegen de muren.

Een grijze hoogleraar werd tegen een kast gedrukt. Een ander verloor zijn bril. Een veldwachter greep een man bij zijn jas, waarop twee anderen de agent van achteren vastpakten. De kamer veranderde in een wirwar van zwaaiende armen, zwarte jaspanden en omvallend meubilair. Toen klonk het scherpe geluid van brekend glas. Een ogenblik leek iedereen te verstarren, maar al snel veranderde de groep weer in een wanordelijke kluwen vechtende mannen.

Na verloop van tijd kregen de veldwachters, die meer geoefend waren in de strijd dan de kamergeleerden, de overhand. Een voor een werden de tegenstanders van het stadsbestuur uit de kamer verwijderd. Sommige lopend, andere werden min of meer aan hun haren naar buiten gesleept.

Toen de deur eindelijk dichtviel, bleef er een diepe stilte achter. Stoelen waren op de grond gevallen, papieren lagen verspreid over de vloer, een omgestoten inktpot was met een klap op de tegels uiteengespat.

De burgemeester haalde diep adem. Zijn gezicht stond strak. ‘Heren,’ zei hij tegen de nieuwe regenten die zwijgend waren blijven staan, ‘ik stel voor dat wij nu overgaan tot de installatie.’

Niemand zei iets.

Ver boven hen sloeg ergens een kerkklok het uur.

Met zijn handen op zijn rug stond rechercheur Willem Rijsbergen voor het raam van de koffiekamer naar buiten te kijken. Zo vanaf de eerste verdieping had hij goed zicht op het informele tentenkamp dat zich in de loop van de afgelopen weken bij de ingang van het Energiepark had gevormd. Sommige van zijn collega's vatten de gekozen locatie – recht tegenover het politiebureau aan de Langegracht – op als een directe provocatie aan hun adres. Het was alsof de dak- en thuisloze bewoners van het kamp hen uitdaagden: wij zitten hier, vol in jullie blikveld, en wat gaan jullie eraan doen?

Nogal wat inwoners van Leiden was deze kleine gemeenschap een doorn in het oog, dit samenraapsel van tentjes en grote doeken die met waslijnen aan hekken waren vastgebonden, ondersteund door stokken en stevige takken. Het was een beeld dat je normaal gesproken alleen op het journaal zag, bij een reportage over een vluchtelingenkamp ergens ver weg. Maar dit was allesbehalve een ver-van-mijn-bedshow. Rijsbergen vermoedde dat veel Leidenaren de directe confrontatie met mensen die op de een of andere manier buiten de boot gevallen waren niet prettig vonden – zeker niet als ze net uit de supermarkt kwamen en er met hun volle tas boodschappen langsliepen.

Hij keek naar zijn weerspiegeling in het raam: zijn korte grijze haar, de keurig getrimde snor, zijn lange gezicht met de ietwat ingevallen wangen. Zelfs de lichte wallen onder zijn ogen waren te zien. Hij glimlachte naar zichzelf, zoals je dat deed als je een bekende op straat tegenkwam. Het scheelde weinig of hij had ter begroeting zijn hand opgestoken.

'Ah, hier ben je,' klonk de stem van Danny van der Kooij, zijn vaste partner, met zijn begin dertig ongeveer de helft van Rijs-

bergens leeftijd. Ondanks het feit dat ze op veel gebieden elkaars tegenpolen waren, hadden ze in de loop van de jaren een goede verstandhouding ontwikkeld. In zeker opzicht voldeden ze aan het cliché van politieduo's uit televisieseries, waarbij Rijsbergen de kalme, bedachtzame, ervaren rechercheur was en Van der Kooij de jonge hond, die vaak geneigd was te hard van stapel te lopen.

‘Had je me nodig?’ vroeg Rijsbergen, zonder zich om te draaien.

‘Niet direct... Ik kwam even een kop koffie halen.’

Met veel lawaai kwam de koffiemachine in de kleine keuken tot leven. Pruttelend en sissend werd een kartonnen bekertje gevuld. Van der Kooij kwam naast hem staan, blies over de rand van de beker en nam voorzichtig een slokje. ‘Als je het idee van koffie loslaat en het gewoon ziet als een warm, bruin drankje, is het best te doen.’ Hij smakte even.

‘Weet jij voor wanneer de ontruiming gepland staat?’ vroeg Rijsbergen. Hij knikte in de richting van het kamp, waar een paar mensen voor hun tentjes op de grond zaten, vrijwel allemaal met een of zelfs meerdere halveliterblikken bier voor zich.

‘Ik weet het niet precies, ergens in de loop van de middag, geloof ik. Het is een paar dagen geleden gecommuniceerd, ook naar hen toe. Maatschappelijk werk is op de hoogte, dat zal er ook bij zijn.’

In het voorjaar had de gemeente Leiden besloten om dak- en thuislozen die buiten slapen niet langer te beboeten. Volgens de burgemeester was het volstrekt zinloos om deze kwetsbare groep met nóg meer problemen op te zadelen – en met boetes die toch niet betaald zouden worden. Het tentenkamp was kort erna ontstaan, omdat bewoners van het tentenkamp uit dat besluit de conclusie hadden getrokken dat politie en handhaving hier dan ook niet tegen konden optreden. Nu was toch besloten dat wél te doen.

‘Goede zaak, toch?’ zei Van der Kooij, die zijn mening als een vraag liet klinken. ‘Er kwamen zoveel klachten binnen over drank- en druggebruik. Ook doen ze hun behoefte in de bosjes en vallen ze mensen lastig.’

Rijsbergen knikte bedachtzaam. ‘Natuurlijk, het is... Deze hele situatie is natuurlijk onwenselijk, en onhoudbaar. Het kamp werd ook met de week groter.’

‘Precies. En ze kunnen gewoon bij de opvang honderd meter verderop terecht.’

‘Dat is waar, maar je weet ook dat de regels daar vrij streng zijn. Geen drank, geen drugs...’

‘Tja, dan is het wel een beetje hun eigen...’ Van der Kooij maakte zijn zin niet af.

‘Hun eigen schuld bedoel je?’

‘Niet per se hun eigen schuld.’ Zijn collega leek terug te krabbelen. ‘Maar in zekere zin wel een eigen keuze vind ik. Iets verderop kun je binnen slapen, op een bed, er is een toilet, volgens mij kun je er ook douchen... En ze schenken er waarschijnlijk betere koffie dan wij hier drinken.’

Rijsbergen keek hem van opzij aan.

‘Dat laatste was een grapje.’

Rijsbergen stiet een vreugdeloos lachje uit. ‘Ik snap je punt, en ik zou ook willen dat het zo simpel was. Veel van hen zijn verslaafd, en verslaving is... lastig, dat is het. Er zit niet voor niets iets van het woord “slaaf” in, hè? Een verslaafde is in zekere zin niet meer helemaal zijn eigen baas.’

Van der Kooij knikte, meer om van de discussie af te zijn, zo leek het, dan om aan te geven dat hij vond dat zijn collega gelijk had.

‘Ik ben het met je eens dat de ontruiming nodig is,’ zei Rijsbergen. ‘Het kan niet anders, maar uiteindelijk lost het natuurlijk helemaal niets op.’

De burgemeester van Leiden had dat in een interview ook toegegeven. ‘Het is een duivels dilemma,’ had hij gezegd. ‘We kunnen niet anders dan optreden, maar ook deze mensen willen perspectief, ook zij zijn onderdeel van Leiden. Ik besef heel goed dat dit symptoombestrijding is. Zo eerlijk moeten we zijn. Wat we hier voor onze neus zien, is de uitwas van iets veel groters. Er zijn te weinig betaalbare woningen, er speelt allerlei ingewikkelde mentale problematiek, er zijn financiële zorgen, drank- en drugsverslaving dus, ga zo maar door...’

Rijsbergen had het interview uitgeknipt en op het prikbord in de koffiekamer gehangen.

‘Je hebt een punt,’ gaf Van der Kooij dan toch toe. ‘Het lost niks

op, maar wat kun je doen als maatschappij? Op een gegeven moment houdt het wel een beetje op.'

'Ik heb de oplossing ook niet zo een-twee-drie,' zei Rijsbergen, en hij klopte zijn collega op de rug, 'maar ik weet wel dat wat mijn moeder altijd zei waar is.'

Ze liepen naar de gang.

'En wat zei je moeder dan?'

'Dat dweilen niet zoveel zin heeft als je de kraan open laat staan.'

Babs de Ridder stond voor een dubbele pakhuisgevel aan de Oude Rijn. Op elke verdieping waren op de plek waar waarschijnlijk ooit deuren hadden gezeten twee langwerpige ramen te zien. Ze werden geflankeerd door kleinere raampjes. Het gebouw was opgetrokken uit baksteen en zag er prachtig uit, alsof het niet lang geleden nog volledig gerestaureerd was. Aan een stang, die uit de muur stak, waren twee kettingen bevestigd, waaraan een rood rond bord hing dat in het midden open was. DE BAKKERIJ was er in witte kapitalen op te lezen. Vlak erboven hing een rechthoekig bordje, ook rood, waarop VRIENDEN VAN geschreven stond, eveneens in witte letters. Babs wist dat De Bakkerij in de achttiende eeuw haar naam had gekregen vanwege de Armenbakkerij die er toen in zat, waar brood werd gebakken voor de armen. Tegenwoordig was het een modern kerkelijk centrum voor hulp en dienstverlening, genaamd Diaconaal Centrum De Bakkerij.

Ze deed een paar stappen naar achteren, waarbij ze er goed op lette dat ze niet in de gracht viel. Daarna legde ze haar hoofd in haar nek en kneep haar ogen tot spleetjes om de tekst op de gevelsteen, die op zo'n zes meter hoogte hing, goed te kunnen lezen.

GRAANMAGAZYN
VOOR DEN
ARMEN
A° MDCCLIV

‘Anno... Het jaar duizend plus vijfhonderd...’ Zachtjes voor zich uit mompelend berekende ze het precieze jaartal. ‘... plus twee keer honderd... plus vijftig...’

Zouden die Romeinen daar nou ook zoveel moeite mee hebben gehad?

‘... plus vijf min een is vier... Zeventienhonderdvierenvijftig.’

Bij het woord ‘anno’ moest Babs, denkend aan haar opa, glimlachen. Als jonge jongen had hij gedacht dat Anno de naam van een architect was geweest, die al die huizen in de stad had gebouwd.

Ze stapte door de kleine poort naar binnen. Een brede gang gaf toegang tot een kleine hal met doorzichtige schuifdeuren, die automatisch openden. Daarna betrad ze een grote binnenplaats, die overdekt was met een hoge glazen pui. Er waren enkele zitjes ingericht waar mensen van allerlei nationaliteiten in stilte gelaten voor zich uit staarden.

Babs meldde zich bij de losstaande balie, waarachter een vriendelijk ogende zestiger zat, die haar met een warme glimlach begroette. ‘Wat kan ik voor je betekenen?’ vroeg hij.

‘Ik ben Babs de Ridder.’ Ze legde haar handen op de balie. ‘Ik kom voor Peter Hansen.’

‘Ah, Peter, uitstekend. Ik zal hem even laten weten dat je er bent.’

‘Vandaag is mijn eerste werkdag,’ legde ze uit. ‘Het is zelfs mijn eerste echte baan... Ik heb Museum Studies gedaan hier aan de Universiteit Leiden.’

‘Wat leuk,’ reageerde hij. Zijn lichtgrijze ogen achter zijn brillenglazen lichtten op. ‘Daar heb ik van gehoord inderdaad. Je gaat helpen bij het opzetten van de tentoonstelling, toch?’

‘Klopt.’

Omdat De Bakkerij binnenkort haar zeshonderdjarige bestaan vierde, zouden er allerlei festiviteiten plaatsvinden. De tentoonstelling, die de rijke geschiedenis van het centrum voor het voetlicht zou brengen, maakte hier een belangrijk deel van uit.

‘Eigenlijk bestaan we nóg langer dan zes eeuwen, hoor,’ zei hij, ‘maar dat moet je straks maar aan Peter vragen.’

‘Zal ik doen.’

‘Kom je hier in vaste dienst?’

‘Nee, het is een jaarcontract. Ik ben hier tot nét na het einde van de expositie. Het is voor mij een mooie gelegenheid om ervaring op te doen.’

‘Dat is het zeker,’ zei de man terwijl hij opstond. ‘Omdat we elkaar dan vaker gaan zien, zal ik me maar meteen even voorstellen. Mijn naam is Paul van Beek. Ik werk hier als vrijwilliger.’ Ze schudde elkaar de hand.

Paul was een man van gemiddelde lengte met een slank postuur. Hij ging gekleed in een net pak, met stropdas. Babs stelde zich voor dat hij in zijn werkzame leven advocaat of ambtenaar geweest moest zijn. Pauls grijze haar was vanaf de zijkant over de bovenkant van zijn schedel gekamd, zoals mannen wel vaker deden om hun kaalheid te maskeren. Het deed haar opnieuw denken aan haar opa, die eindeloos met zijn kam in de weer was geweest om ervoor te zorgen dat de lok op zijn plek bleef zitten. En net als haar opa droeg Paul een indrukwekkende zegelring om de ringvinger van zijn rechterhand, goud met een ingelegde groene steen, die een stukje boven de zetting uitstak.

‘Mooie ring,’ complimenteerde Babs hem.

‘Een oud erfstuk uit de familie,’ zei Paul, die zijn hand omhoogstak. Het goud van de ring weerkaatste het licht.

Bijna had ze erachteraan gezegd dat haar opa er ook zo eentje had, maar die woorden slikte ze in, bang dat de man zich daardoor misschien plotseling heel oud zou voelen. ‘Werkt u hier al lang?’ vroeg ze toen maar.

‘Zeg maar gewoon je en jij, hoor!’ drong hij aan. ‘Dat geldt voor iedereen hier. Het gaat er allemaal heel informeel aan toe bij De Bakkerij... Sinds mijn pensioen zit ik zo’n twee, drie dagdelen per week achter deze balie, een paar jaartjes al inmiddels. Zo blijf ik onder de mensen, dus het mes snijdt aan twee kanten: ik help anderen en ook een beetje mezelf. Helemaal onbaatzuchtig is het dus niet.’ Paul ging weer zitten en pakte de telefoon. ‘Maar goed, daar kwam je niet voor natuurlijk... Ik zal Peter even bellen voor je.’ Hij drukte op enkele toetsen van het vaste toestel en bracht de hoorn toen naar zijn oor. ‘Peter, Paul hier. Je afspraak is er, Babs, eh...’ Hij keek haar vragend aan.

‘De Ridder.’

‘Babs de Ridder, die nieuwe medewerker... Ja, precies... Uitstekend, ik zal het haar zeggen.’

Babs prees zichzelf gelukkig dat ze direct na haar afstuderen deze baan had gevonden. In haar vakgebied lagen de banen niet voor het oprapen, dus dit was een geschenk uit de hemel geweest, ook al was het een aanstelling voor een bepaalde tijd. Het fijne was ook dat het gebouw op nog geen tien minuten lopen lag van haar studentenhuus aan het Steenschuur, waar ze al woonde sinds het begin van haar studie. Na het afronden van haar bachelor Kunstgeschiedenis had ze gekozen voor de eenjarige master Museum Studies, een kruising tussen kunstgeschiedenis en museologie. Ze hoopte in de museumwereld terecht te komen; deze baan zou daar weleens het perfecte opstapje voor kunnen zijn.

Ze nam plaats op het zitje direct naast de balie, pakte een tijdschrift van een tafeltje en bladerde dat door zonder er echt in te lezen. Toen er voetstappen klonken, draaide ze zich om. Haar donkerblonde lokken streelden haar schouder bij die beweging.

Een jonge vrouw kwam energiek de ruimte binnengestapt. ‘Meneer De Vries?’ vroeg ze, zoekend om zich heen kijkend.

Een goedverzorgde man van begin veertig stond op uit een van de zitjes. In zijn hand had hij een plastic boodschappentas. ‘Ik heb de papieren bij me,’ zei hij.

‘Heel fijn,’ zei ze. ‘Dan gaan we kijken wat we kunnen regelen vandaag.’

‘Een kámer zou al fijn zijn,’ hoorde Babs hem nog zeggen, voordat ze de hoek omsloegen. ‘Dan kan ik mijn kinderen tenminste weer...’ De rest van zijn zin was niet meer te verstaan.

Ze keek naar Paul, die glimlachend beide handen ophief, de palmen naar boven gericht. ‘Het kan iedereen overkomen,’ zei hij op zachte toon. ‘Mensen onderschatten dat weleens. Ongeluk zit in een klein hoekje, echt. Zo ben je getrouwd, woon je met je gezin in een mooi huis, heb je een goede baan... Dan is er een ontslag, ziekte, een echtscheiding of wat dan ook. Van de ene op de andere dag slaap je opeens bij het Leger des Heils.’

Babs voelde opeens een beklemming op haar borst.

Je moest eens weten hoe dicht ik daarbij ben...

In de fractiekamer van L.EGO in het Leidse stadhuis heerste een volmaakte rust, waarin slechts het regelmatige tikken van een klok hoorbaar was. David Heiman, die kortgeleden Abraham had gezien, zat kaarsrecht op zijn stoel. Zijn eeltloze handen rustten op het blad van de robuuste eikenhouten tafel. Zijn keurig gemanicuurde nagels glansden in het licht van de antieke bureaulamp. Zijn volle, helblonde haar lag in een perfecte scheiding op zijn hoofd. Heldere, lichtgroene ogen straalden een zekere alertheid uit, als van een man die altijd op zijn hoede was. Zijn smalle gezicht was gladgeschoren, al zat er een sneetje met een klein korstje van geronnen bloed net onder het uiteinde van zijn vlasblonde snorretje.

Achter hem hing de ingelijste verkiezingsposter van L.EGO, de lokale politieke partij waarvan hij de lijsttrekker was. SAMEN BOUWEN AAN EEN BETER LEIDEN stond er in rood-witte kapitalen. In het midden was een aantal legoblokjes afgebeeld – opnieuw in het rood-wit, de kleuren van Leiden. Elk steentje werd gesierd door twee gekruiste sleutels, het stadswapen.

Voor de komende gemeenteraadsverkiezingen hoopte David op zijn minst de huidige vijf zetels in de gemeenteraad te behouden – en er het liefst een of twee bij te krijgen. Dat zou hun onderhandelingspositie aanzienlijk versterken. Misschien was het dan mogelijk een coalitie te vormen met andere rechtse partijen en zou L.EGO voor het eerst in zijn bestaan een wethouder – of zelfs meerdere wethouders – kunnen leveren. Persoonlijk popelde hij om de portefeuille Werk en Inkomen op zich te nemen. Dan zou hij zeggenschap krijgen over alles wat te maken had met bijstand en inkomen, schuldhulpverlening en zorgverzekeringen. Hij kon niet wachten eens flink de bezem te halen door – wat hij noemde – het hele circus van toeslagen, regeltjes en alle uitzonderingen op die regels.

Een bescheiden klop op de deur haalde hem uit zijn dagdromen. ‘Kom binnen, Jan!’ riep hij, ervan uitgaand dat dit Jan Gaastra was, de journalist van het *Leidsch Dagblad* met wie hij een afspraak had.

De deur zwaaide open. Het was inderdaad Jan Gaastra die energiek naar binnen stapte, kort donkerblond haar, bij de slapen licht grijzend, een half-randloze bril op de neus. Hij voerde een lichte rookgeur met zich mee, alsof hij wachtend op zijn afspraak buiten nog even een sigaartje had gerookt.

‘Kom verder, ga zitten,’ verwelkomde David hem, die achter zijn bureau vandaan was gekomen. Met een uitnodigend gebaar en een joviale glimlach wees hij op een van de comfortabele stoelen die rond een glazen salontafel stonden.

Terwijl zijn bezoeker de deur achter zich sloot en zijn jas uideed, schonk David twee glazen water in uit een glazen kan, waar schijfjes citroen en takjes munt in dreven. Hij probeerde rust uit te stralen, alsof hij volkomen op zijn gemak was, maar David besefte het grote belang van dit interview zo vlak voor de verkiezingen maar al te goed. Een goed, uitgebalanceerd artikel waarin Davids standpunten helder naar voren werden gebracht, zou nog heel wat kiezers richting LEGO kunnen laten zweven.

Jan legde zijn telefoon op tafel, schakelde de recorder in en sloeg zijn benen over elkaar. Met een pen tikte hij op het nog onbeschreven blad van een opengeslagen notitieblok op zijn schoot. ‘Geen gedoe meer met de Deense fabrikant van die gekleurde bouwsteentjes?’ Hij wees in de richting van de poster.

David lachte, net iets te hard. ‘Dat ging echt helemaal nergens over. Storm in een glas water. We hebben een puntje tussen de L en de E gezet, probleem opgelost.’

‘Het is een beschermd handelsmerk toch?’

‘Weet je weet “lego” betekent?’ ontweek David de vraag met een tegenvraag.

Jan kneepte zijn ogen tot spleetjes en schudde langzaam zijn hoofd.

‘Het komt uit het Deens. “*Leg godt*” als ik het goed uitspreek tenminste...’ Weer klonk er een hartelijke lach. ‘En dat betekent zoiets als “speel goed”. Ze hebben de eerste twee letters van beide

woorden gewoon samengevoegd. Pas later ontdekten ze dat het in Latijn óók een betekenis heeft. Het kan “ik leer” betekenen, maar ook “ik zet in elkaar”, een wel heel gelukkig toeval. En dan is er trouwens nóg een betekenis: “ik kies”. “Lego L.EGO” wordt dan: ik kies L.EGO.’ Met een guitige blik keek hij Jan aan. ‘Toepasselijk voor een politieke partij, toch?’

Jan toonde een glimlach die even snel weer verdween als die verschenen was. Het was duidelijk dat de kwestie van de partijnaam wat hem betrof nog niet afgedaan was. ‘Waarom hebben jullie destijds niet gewoon voor een heel andere naam gekozen?’

David keek hem aan alsof hij niet begreep welke kant Jan op wilde, maar hij wist heel goed waar Jan op doelde.

‘Ik bedoel na het vertrek van Bernhard Huisman, de oprichter van jullie partij,’ verduidelijkte Jan. ‘Waarom hebben jullie toen niet gewoon een frisse start gemaakt? Om met een schone lei te beginnen?’

David moest moeite doen om zijn ergernis te onderdrukken. ‘Wil je die oude koeien weer uit de sloot gaan halen?’ Hij lachte, maar hij hoorde zelf ook wel hoe geforceerd zijn lach ditmaal klonk. ‘Ik had gehoopt dat we dat achter ons hadden gelaten. Wij van L.EGO richten ons liever op de toekomst. Luister, Jan, wat Leiden nu nodig heeft, is...’

Jan stak zijn hand op om David af te kappen. ‘Niet zo snel,’ zei hij. ‘Maak je geen zorgen, het wordt een groot artikel. We hebben iets van vijftienhonderd woorden, een dubbele pagina dus. Er is alle ruimte om de plannen van L.EGO toe te lichten, maar ik wil ook ingaan op de ontstaansgeschiedenis van jullie partij.’

David slikte. ‘Geen probleem,’ zei hij op een zo luchtig mogelijke toon. ‘Ik wil dat ook helemaal niet uit de weg gaan. Als je het verleden niet kent, kun je het heden niet begrijpen en de toekomst niet vormgeven, toch? Niet mijn woorden, hoor. Ik weet zo even niet wie dat gezegd heeft.’

Jan toonde hem een minzame glimlach. ‘Ik dacht aan: wie zijn geschiedenis niet kent, is gedoemd haar te herhalen.’

‘Ook een mooie,’ gaf David toe. ‘En dat is dus juist wat wij willen voorkomen.’